

at the **TOP**®

Üst yönetim, yönetim kurulları ve denetim komitelerine yönetim ile ilgili konularda özet bilgiler.

Sayı 118 | Ağustos 2023

Sürdürülebilirlik Raporlamasında Dönüm Noktası

Dünyanın dört bir yanından kurumlar önemli sürdürülebilirlik bilgilerini toplamak ve sürdürülebilirlik çabalarını tutarlı bir şekilde raporlamak için rutin olarak uğraşmaktadır. Çevre, toplum ve yönetim (ÇTY) konularında saydamlığa ilişkin çok çeşitli olası çerçeveler veya rehberler ile boğuşmak kafa karışıklığını ve belirsizliği daha da artırmaktadır. Nitekim küresel mesleki hizmetler firması olan EY, dünya genelinde 600'den fazla ÇTY raporlama düzenlemesi olduğunu tahmin etmektedir.

Tek tip, küresel raporlama standartlarının mevcut olmaması kurumları sıkıntıya sokmuş ve ÇTY ve sürdürülebilirlikle ilgili finansal

Yeni ISSB Standartları

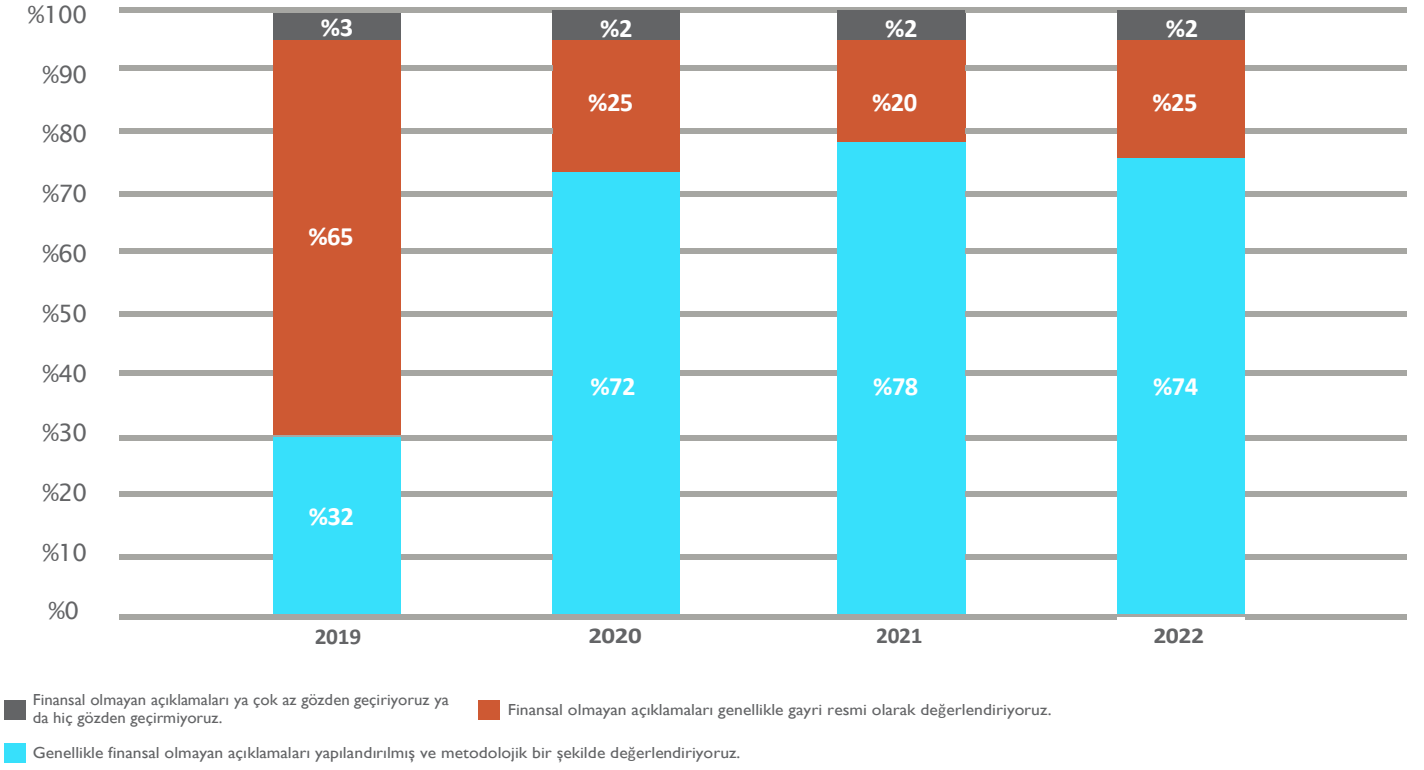
Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS) Vakfı, ISSB'yi 2021 yılında kısmen "sürdürülebilirlik açıklamaları konusunda yatırımcıların ve finansal piyasaların ihtiyaçlarına odaklanan, yüksek kaliteli ve kapsamlı bir küresel dayanak sağlamak için oluşturmuştur. Var olan birden fazla sürdürülebilirlik çerçevesi kurumunu konsolide eden ISSB'nin faaliyete geçmesi, yatırımcıların ve diğer paydaşların daha güvenilir, karşılaştırılabilir ve genel olarak karar vermede faydalı sürdürülebilirlik bilgileri talep ettiği bir döneme denk gelmiştir. ISSB'nin faaliyete geçmesi, finansal ve finansal olmayan raporlamayı tek bir kurumun (IFRS) himayesi altına sokmaktadır ve şirketlerin sürdürülebilirlik

olmayan bilgilerin raporlanması ve ölçülmesi konularında tutarsızlıklara ve sıklıkla boşluklar oluşmasına neden olmuştur. Bununla birlikte, sürdürülebilirlik destekçileri ve düzenleyiciler, sürdürülebilirlik raporlamasına ilişkin gereklilikleri daha iyi tanımlamak ve netleştirmek için çalışmaktadır. Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu (ISSB – International Sustainability Standards Board) tarafından hazırlanan standartların ilk bölümünün yayınlanması önemli bir örnektir ve sürdürülebilirlik raporlamasında önemli bir adımdır. *Tone at the Top* bu sayısında, yeni standartları ve iç denetçilerin bu standartları anlama konusunda yönetim kurullarına nasıl yardımcı olabileceklerini ele alacaktır.

açıklamalarına daha fazla güven ve itimat duyulmasını amaçlamaktadır. Bu standartları kullanmayı düşünen ülkeler arasında Avustralya, Kanada, Japonya, Hong Kong, Malezya, Yeni Zelanda, Nijerya, Singapur ve Birleşik Krallık yer almaktadır ve diğerlerinin de bu standartları benimsemesi beklenmektedir.

Son yıllarda, yatırımcıların büyük bir kısmı finansal olmayan verilere ilişkin yapılandırılmış ve metodolojik bir değerlendirmeye yönelmiştir (bakınız: Şekil 1). EY (Ernst Young), yaklaşık 1.400 üst düzey finans lideri ve yatırımcıdan, kendilerinin ve yatırım ekiplerinin bir şirketin performansının çevresel ve toplumsal yönleriyle ilgili finansal olmayan açıklamaları nasıl değerlendirdiklerini açıklamalarını istemiştir.

Şekil 1 – Yatırımcıların Finansal Olmayan Açıklamaları Değerlendirme Yaklaşımı

Kaynak: "Kurumsal Raporlama ÇTY Güven Açığını Nasıl Kapatabilir? (How Can Corporate Reporting Bridge the ESG Trust Gap)?", EY Küresel Kurumsal Raporlama ve Kurumsal Yatırımcı Anketi. Not: Yuvarlama nedeniyle bazı rakamlar %100'e ulaşmamaktadır.

Umut Vaat Eden Bir Alternatif

Kapsamlı yeni ISSB standartları, dünya çapında kurumlara sürdürülebilirlikle ilgili risk ve fırsatları raporlamak için kullanabilecekleri ortak bir dil sunmaktadır. Bu standartlar şunlardır:

- IFRS S1, yani Sürdürülebilirlikle İlgili Finansal Bilgilerin Açıklanmasına İlişkin Genel Zorunluluklar, kurumların sürdürülebilirlikle ilgili riskler ve fırsatlar hakkında yapmaları gereken açıklamaları ortaya koymaktadır. Şirketlerin kısa, orta ve uzun vadede sürdürülebilirlikle ilgili riskler ve fırsatlar hakkında paydaşlarla iletişim kurmasına olanak tanımayı amaçlamaktadır. Bir kurumun sürdürülebilirlikle ilgili finansal açıklamalarını nasıl hazırlayacağını ve raporlayacağını belirler; açıklamalara nelerin dâhil edilmesi gerektiğine ilişkin genel kuralları ortaya koyar ve bunların finansal tablo kullanıcılarına faydalı olmasını sağlayacak şekilde nasıl sunulması gerektiğini düzenler.

- IFRS S2, yani İklimle İlgili Açıklamalar, IFRS S1 ile 6birlikte kullanılmak

Süreci Geliştirmek için İç Denetimle Birlikte Çalışmak

Şirketler yeni rehberleri benimsemeyi ve finansal olmayan bilgilerin raporlanması ve açıklanması konusunda daha yönlendirici bir yaklaşım benimsemeyi değerlendirirken iç denetimden önemli katkılarda bulunması istenebilir. KPMG'ye göre, iç denetim "ÇTY raporlaması ve daha geniş anlamda sürdürülebilirlik konularında objektif güvence ve tavsiye sağlamada kritik bir rol oynayabilir". İç denetimin rolüne ilişkin örnekler aşağıda açıklananları içerir:

Yeni iç kontrollerin oluşturulmasına ilişkin içgörüler sunma. De la Fuente, standartlara uyum sağlamada kullanılan verilerin geçerliliğini ve tamlığını ortaya koymak için, şirketin finansal olmayan bilgilere yönelik iç kontrol sisteminin, finansal bilgilere yönelik iç kontrol sistemi kadar sağlam olması gerektiğini belirtmiştir. Sistemin, şirket ve onun değer zinciri genelinde sürdürülebilirlikle ilgili bilgileri toplayabilmesi, bir araya

üzere tasarlanmıştır ve iklimle ilgili belirli ve özel gerekli bilgileri ayrıntılarıyla açıklamaktadır. İklimle İlgili Finansal Açıklamalar Görev Gücü'nün tavsiyelerini entegre eder ve hem sektörler-arası hem de sektöre özgü iklimle ilgili riskler ve fırsatlar hakkında açıklamalar yapılmasını zorunlu kılar.

Yaygın olarak kabul gören ve güvenilir bir dizi standart, yöneticilere bir şirketin sürdürülebilirlik konusunda gösterdiği çaba ve çalışmalarını denetlemek için ihtiyaç duydukları belirli ve özel somut ölçütleri sağlayabilir. Küresel finansal hizmetler grubu BBVA'da sürdürülebilirlik, yetenek ve kültürden sorumlu iç denetim müdürü olan Luis de la Fuente'ye (CIA) göre, bu yeni standartlar, yönetim kurullarına, zaman içinde bilgi tutarlılığı ve hem şirketin geçmişte gösterdiği çabalar hem de diğer kurumların sonuçları ile karşılaştırılabilirlik sunacak sistematik bir yaklaşım sağlamaktadır.

IIA Hakkında

The Institute of Internal Auditors (IIA), 235.000'den fazla küresel üyeye hizmet veren ve dünya çapında has 190.000'den fazla Sertifikalı İç Denetçi (CIA) sertifikası veren kâr amacı gütmeyen uluslararası bir meslek birliğidir.

1941 yılında kurulan IIA, dünya çapında iç denetim mesleğinin standartlar, sertifikalar, eğitim, araştırma ve teknik rehberlik alanlarında lideri olarak tanınmaktadır. Daha fazla bilgi için şu adresi ziyaret ediniz: theiia.org.

The IIA

1035 Greenwood Blvd.
Suite 401
Lake Mary, FL 32746 USA

Ücretsiz Abonelik

Ücretsiz abonelik kaydınızı yapmak için şu adresi ziyaret ediniz: theiia.org/Tone

Kurumu sürekli gelişime uygun şekilde konumlandırma. De la Fuente'ye göre ISSB standartlarının, gelecekte eklenecek ve revize edilecek bir dizi rehber için bir başlangıç temeli olarak görülmesi gereklidir. "Hâlâ öğrenmeye devam ediyoruz" demektedir kendisi. Sera gazı emisyonlarının karbon kredileri yoluyla dengelenmesine ilişkin kararların, yeşil aklama konusunda hâlâ giderilmesi gereken endişelerin söz olduğu bir alan olduğunu belirtmiştir. İç denetim, yönetim kuruluna yeni gelişmeler ve bunların kurum için ne anlama geldiği konusunda tavsiyelerde bulunabilir.

Anı Yakalama

ISSB standartları son haliyle yayımlanmadan önce, Ulusal Yönetim Kurulu Üyeleri Demeği (National Association of Corporate Directors) şunu belirtmiştir: "Karbon saydamlığına ve iklim riskine ilişkin küresel standartlar geliştikçe ve daha genel sürdürülebilirlik açıklamaları derlenip düzenlenmeye başladıkça yönetim kurulu üyelerinin gelecekte uyumu sağlamak için yaklaşan ISSB standartlarından haberdar olmaları gerektiği açıktır."

Standartların yayımlanması, ÇTY ve sürdürülebilirlik raporlamasında belirleyici bir andır. Anı yakalayan yönetim kurulları yeni düzenlemelere hazırlıklı olabilir ve kurumlarının finansal olmayan bilgilerin doğru bir şekilde toplanması ve raporlanmasından en yüksek değeri elde etmesini sağlayabilir. İç denetim bu çaba ve çalışmada önemli bir yol arkadaşı olabilir.

YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN SORMASI GEREKEN SORULAR

- » Kurumun ÇTY yönetim yapısı nedir? Ne kadar iyi işlemektedir?
- » Finansal olmayan bilgiler şu anda karar alma ve değer katma süreçlerinde nasıl kullanılmaktadır?
- » Kurum hangi ÇTY veya sürdürülebilirlik çerçevelerini veya rehberlerini kullanmaktadır? ISSB standartları mevcut çabalara değer katar mı?
- » Şirket yeni raporlama standartlarını uygulamaya hazır mıdır? Eğer değilse, bunu yapmak için süreçlerde veya politikalarda ne gibi değişiklikler gerekli olacaktır?

getirebilmesi ve doğrulayabilmesi gereklidir. De la Fuente, mevcut iç kontrol sistemlerinin oluşturulması onlarca yıl sürdüğünden dolayı bu görevin en kısa sürede yerine getirilmesinin en iyisi olduğu ve bu nedenle, şirketlerin finansal olmayan bilgilere yönelik karşılaştırılabilir bir sistemin bir günde oluşturulmasını beklememeleri gerektiği konusunda uyarıda bulunmuştur. Bir kurum ÇTY iç kontrollerini ve süreçlerini oluşturmuş olsa bile, yeni rehberle uyum sağlamak için bunları geliştirmesi veya revize etmesi gerekebilir. İç denetim, finansal olmayan bilgilere yönelik bir iç kontrol sisteminin geliştirilmesi için gerekli adımlar konusunda tavsiyelerde bulunabilir ve bu sistemin sunduğu bilgiler konusunda güvence sağlayabilir. Dış gözden geçirme ancak ve sadece yeterli kontroller devreye girdikten sonra gerçekleştirilebileceğinden dolayı, iç denetçiler finansal olmayan bilgilere ilişkin güncel kontrol ortamının zamanında ve doğru bir şekilde değerlendirilmesini sağlamak için benzersiz ve eşsiz bir konuma sahiptirler.

Veri kalitesini değerlendirme. De la Fuente, güvenilir bir raporlama sistemi oluşturmanın unsurlarından birinin, ölçütleri geliştirmek için kullanılan verilerin kalitesini sağlamak olduğunu belirtmiştir. Finansal bilgiler finans ekibi tarafından hazırlanırken finansal olmayan veriler güvenilir, izlenebilir ve kamuya açık bilgi üretmeye alışık olmayan alanlar da dâhil olmak üzere şirketin genelinden elde edilmektedir. Bir kez daha, iç denetim, bilgi toplama sürecine hangi alanların dâhil edilmesi gerektiği ve etkili, güvenilir bir süreç oluşturmanın en iyi yolu hakkında tavsiyelerde bulunabilir.

Uyumu kolaylaştırma. İç denetim, uyum konusundaki uzmanlığı sayesinde, yeni ÇTY standartlarını uygulamaya koymanın en iyi yolları konusunda tavsiyelerde bulunabilir. Standartlar şu anda mecburi değildir ancak yönetim kurulları kurumlarını ISSB'yi veya diğer ilgili, kapsamlı standartları benimsemeleri için zorlamak isteyebilirler. Paydaşların bu alana olan ilgisi göz önüne alındığında, şirketin ÇTY ve sürdürülebilirlik çabaları hakkında doğru verilerin sağlanması, finansman veya yatırım elde etmede ve hatta üstün yetenekleri istihdam etmede fark yaratabilir. Buna ilave olarak, uygun verilerle desteklenen sağlam bilgilerin raporlanması şirketleri "yeşil aklama (greenwashing)" aracılığıyla verilerini uygunsuz bir şekilde zenginleştirme suçlamalarından koruyabilir. De la Fuente, ISSB standartlarının, şirketlerin ÇTY ile ilgili gösterdikleri çabalar ve elde ettikleri sonuçlar konusunda çok net olmalarını ve sürdürülebilirliğe olan bağlılıklarını göstermelerini sağlayan karşılaştırılabilir ölçütler sağladığını söylemiştir.

Bilgilerin anlamını açıklama. İç denetim, zaten, finansal bilgiler hakkında güvence sağlamak ve bunların ne anlama geldiği konusunda bağlam ve tavsiyeler sunmaktadır; aynı içgörülerini finansal olmayan bilgiler için de sunabilir.

Hızlı Anket Sorusu

Kurumunuzun ÇTY veya sürdürülebilirlik raporlama çaba ve çalışmalarının durumu nedir?

- Finansal olmayan bilgiler için güçlü bir iç kontrol sistemimiz var.
- Bir başlangıç yaptık ancak henüz finansal olmayan bilgileri toplamak, değerlendirmek veya yönetmek için kapsamlı veya tutarlı bir sistemimiz yok.
- Bu bilgileri hiç toplamıyoruz.
- Bilmiyorum.

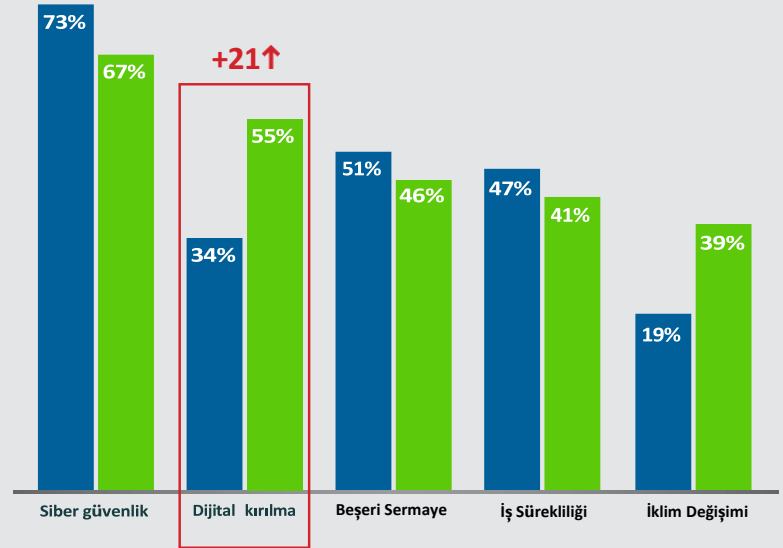
.....
Buradan
Cevaplayın
.....

RISK IN FOCUS

Risk in Focus 2023 – Küresel Anketinden

İç denetim yöneticileri dijital kırılma, yeni teknoloji ve yapay zekâ unsurlarının önümüzdeki üç yıl içinde kurumları için en yüksek altıncı riskten en yüksek ikinci riskte yükselmesini beklemektedir.

Not: IIA'nın Risk in Focus Küresel Anketi, n=4.205. Alanı kurumun en yüksek 5 riskinden biri olarak sıralayanların yüzdesi.

Kaynak: Risk in Focus 2023 Küresel Anketi

Copyright © 2023 by The Institute of Internal Auditors, Inc. All rights reserved.

Sürdürülebilirlik Raporlama Standartlarının Geleceği (The Future of Sustainability Reporting Standards), EY, 2021.

"Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu Hakkında (About the International Sustainability Standards Board)," IFRS.

"Profesyonel Görüş: SEC1 Unutun, Uluslararası İklim Raporlama Standartları Küresel Temel Olabilir (Pro Take: Forget the SEC, International Climate Reporting Standards Could Become the Global Baseline)," Rochelle Toplensky, WSJ Sustainable Business, 26 Haziran 2023.

<https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-sustainability-standards-navigator/ifrs-s1-general-requirements/#about>

İç Denetimin ÇTY'deki Rolü (Internal Audit's Role in ESG), KPMG Insight, 2023

"COP 27: Yönetim Kurulu Üyeleri İçin Beş Temel Çıkarım (COP 27: Five Key Takeaways for Corporate Directors)," Kristina Wyatt, NACD BoardTalk, 30 Kasım 2022

"Uluslararası İ Denetçiler Enstitüsünün (Institute of Internal AuditorsInc., "IIA") Telif Hakkı © 2013 kesinlikle saklıdır. IIA isminin veya logosunun oğaltılmasında ABD federal ticari marka tescil sembolü olan ® kullanılacaktır. Bu materyalin hiçbir kısmı IIA tarafından öncesinde yazılı izin verilmeksizin çoğaltılamaz. Değıştirildiğı onaylanmadıkça tüm maddi yönlerden orijinali ile aynı olan bu çevirinin yayımlanması için telif hakkı sahibi olan Uluslararası İ Denetçiler Enstitüsü (Institute of Internal AuditorsInc., "IIA") 1035 Greenwood Blvd. Suite 149 Lake Mary, FL 32746, ABD isimli kurumdan izin alınmıştır.

Bu belgenin hiçbir kısmı IIA tarafından öncesinde yazılı izin verilmeksizin çoğaltılamaz, bir geri alma sisteminde depolanamaz veya hiçbir formda veya elektronik, mekanik, fotokopi, kaydetme veya başka bir şekilde hiçbir suretle aktarılamaz. İşbu belge Türkiye İ Denetim Enstitüsü tarafından çevrilmiştir. Tone at the Top Ağustos 2023 bülteni Sayın Tuğrul Bozbey ve Sayın Alp Buluç (SMMM, CIA, CRMA, CCSA), tarafından gözden geçirilmiş ve "edit" edilmiştir.